

SVOBODNA SLOVENIJA

ANO (LETO) XXL (15)

No. (Štev.) 34

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

22. avgusta 1962

Španski zgled

Najbolj zanimiva točka dnevnega reda na junijskem zasedanju Izvršnega odbora Liberalne internacionale, ki mu je predsedoval italijanski poslanec Malagodi, je bilo poročilo častnega predsednika organizacije Dona Salvadora de Madariaga o nastopu Špancev na zasedanju Evropskega gibanja v Muenchen 7. in 8. junija. Okoli tisoč odposlancev iz vseh evropskih držav, ki so razpravljali o demokratizaciji evropskih ustanov, je prisel na udeležbo močne španske delegacije. Od 120 španskih pristavev Združene Evrope jih je prišlo okoli 80 iz Španije same, medtem ko so bili ostali štirideseti proti-frankovski begunci.

Pod vodstvom katoliškega monarhističnega Gila Roblesa in liberala Madariaga so se vsi Španci sestali posebej in sklenili, da bi bilo napak, ako bi bila Španija sprejeta v evropske ustanove, dokler vlada tam diktatura. V resoluciji, ki so jo sprejeli soglasno, je bilo rečeno, da mora Španija liberalizirati najprej lastne institucije, ako želi v Evropo, predvsem, da se mora ravnati po evropski deklaraciji političnih in socialnih pravic, in da je treba prehod k demokraciji izvesti s potrpežljivostjo, previdnostjo in brez nasilja. Madariaga in Robles sta resolucijo predložila plenarnemu zasedanju, ki jo je pozdravilo z burnim odobravanjem, nakar je predsedujoči francoski politik Maurice Faure naglasil, da kongres s tem sprejema duh in smisel te resolucije.

Profesor Madariaga je v svojem govoru vzkliknil: „To je konec državljanske vojne v Španiji!“ Resnično sta se na tem sestanku sešli obe strani — vsi, ki niso fašisti na desnici, in vsi, ki niso komunisti na levi. Tako so se demokrati povezali spet med seboj in izločili tiste, ki so proti demokraciji. Pokazali so, da glavno vprašanje ni republika in monarhija, oziroma državna lastnina ali privatna lastnina, temveč da je najvažnejše, kdo je za vlado večine ob popolni zaščiti manjšine in posameznikov.

Franco je ostro reagiral. Proglasil je vso stvar za komunistično zaroto in izgnal nekatere izmed udeležencev, ki so se vrnili domov v Španijo, na Kanarske otoke ali v tujino, med njimi Gila Roblesa. Seveda se njegov režim ne bo čez noč zrušil, toda dobil je oster opomin, ki bo verjetno zalegel. V Španiji je predvsem katoliška Cerkev jasno pokazala, da ne želi podpirati Franca, saj se muenchenske zahteve v veliki meri skladajo z nauki okrožnice „Mater et Magistra“. Socialistična in Liberalna internacionala sta sprejeli resolucije, ki nasprotujejo vstopu Španije v evropske organizacije, dokler se tam ne spreminjajo vladavine.

Kakšni zaključki se po vsem tem vsiljujejo Jugoslovanom? Predvsem je jasno, da demokratičnega gibanja lahko kaj zaležejo edino, če so složna. Seveda je komunistični režim v Jugoslaviji precej dogmatičnejši kot Francov, tako, da je na pr. skoro čisto nemogoče, da bi se kakršnega koli sestanka udeležili tudi odposlanci iz domovine. Zato pa imajo demokratični Jugoslovani v svobodnem svetu toliko bolj dolžnost, da med seboj sodelujejo v demokratičnem duhu, t. j. da se bore predvsem za obnovo demokratičnih svoboščin doma. Kdor koli tako sodelovanje preprečuje iz osebnih nestrpnosti ali drugih osebnih razlogov in ambicij, si nalaga veliko odgovornost in povzroča neizmerno škodo.

Odziv odločilnih ljudi na svobodnem Zahodu je lahko samo nepotrpežljivost, zdočenost in celo zaničevanje, če se cela vrsta skupin in skupin — ali celo posameznikov — hodi k njim pritoževati druga nad drugo, obenem ko vse zatrjujejo, da so do kraja demokratične. Če bi bile zares demokratične, bi zlahka našle skupno osnovo za delo, bi se zavedale, da so vsa druga vprašanja manj važna, in bi jih prepuščale kasnejšim odločitvam, sprejetim na demokratičen način.

Seveda je položaj v Jugoslaviji bolj zapleten kot v Španiji. Res je, da imajo tudi v Španiji katalonsko in baskijsko vprašanje in da je tudi muenchenska resolucija predvidevala avtonomijo za ene in druge. Toda kljub temu je Španija neprimerno enovitejša kot Jugoslavija. Vendar pa imamo tudi za ureditev odnošajev med narodi danes načelo, ki je

Hruščev znova grozi

Samo nekaj dni pred novim sovjetskimi podvigom v vesolju je zlasti se-vernomoški časopisje objavljalo komentarje o prvi obletnici Gagarinovega in Titovega vesoljskega poleta in ugotavljalo, da je sovjeto vesoljski razvoj zaostal, bodisi zaradi pomanjkanja finančnih sredstev, bodisi zaradi pomanjkanja nadrobnege dela v tej znanosti. Toda prav za prvo obletnico svojih vesoljskih uspehov so sovjeti presenetili svet z novim podvigom, ko so poslali na večdnevno krožno potovanje okoli Zemlje kozmonavta Nikolajeva in Popoviča.

Nikolajev je letal po vesolju štiri dni, Popović pa tri dni. Oba sta v presledku šestih minut pristala v Kazakstanu, ok. 2000 km jugovzhodno od Moskve. Kolikor so sovjeti doslej objavili, sta kozmonavta tudi na tem dolgem potovanju — Nikolajev je preletel razdaljo do Lune in nazaj, Popović nekoliko manj — prestala polet brez posebnih težav. V svojih kabinah sta živela povsem normalno življenje, le da sta se ves čas gibala v breztežnem prostoru. Kabinami so z Zemlje vodili tako, da so ju približali na nekaj kilometrov — kozmonavta sta po poročilih agencije Tass sporočila, da drug drugega vidita, zahodnoevropske in ameriške opazovalne postaje pa so poročale, da kabinami letita narazen nad 100 km. Iz kabin sta fotografirala Luno in izvedla druga opazovanja in naloge, ki so jima bile poverjene. Pri vsem tem znanstvenem podvigu je agencija Tass pošljala v svet še smešna propagandna po-

ročila o poletu, ko je n. pr. objavila, da se oba kozmonavta v prostem času v kabinah učita angleščino.

Na slovesnem sprejemu kozmonavtov na Rdečem trgu v Moskvi je Hruščev imel bobneč govor o sovjetskih vesoljskih uspehih in istočasno postavil nove pogoje za rešitev berlinskega problema. Zahteval je znova takojšen umik zahodnih čet iz Zahodnega Berlina in preklical svoje prejšnje predloge, da naj bi zahodne oddelke zamenjali v Zahodnem Berlinu oddelki malih članic NATO, tudi ne pod zastavo ZN. Še pred dobrim mesecem je Hruščev predlagal, naj bi namesto zahodnih sil zasedli Zahodni Berlin oddelki malih članic NATO in članic Varšavskega pakta. Menijo, da je sedaj Hruščev pripravljen odobriti kontrolo Zahodnega Berlina samo nevtralnim silam pod pokroviteljstvom ZN, zlasti še, ko je navezal rešitev berlinskega problema na nedavno rešitev položaja v Laosu in na Novi Gvineji. Hruščev je tudi grozil, da bo z Vzhodno Nemčijo podpisal ločen mir.

Na tribuni na Rdečem trgu je poleg Hruščeva stal tudi Frol Kozlov, za katerega so mislili na Zahodu, da ga je Hruščev bil potisnil v ozadje. Kozlov je stal višje kakor predsednik ZSSR Leonid Brežnev, katerega so zahodnjaki smatrali za naslednika Hruščeva. Kozlov, ki je 54 let star, je Hruščev po svojem prihodu na oblast, osebno izbral za izvedbo reorganizacije sovjetske KP v tkzv. destalinizacijskem procesu v ZSSR.

Thalidomide

V zadnjem času je bilo v vsem svetovnem časopisju veliko pisanja in razpravljanja o mamili thalidomide, ki so ga zdravniki zlasti v Evropi predpisovali nosečim ženskam za pomirjevanje živcev. Rezultat jemanja tega mamila je bil v mnogih slučajih rojstvo težko pohabljenih otrok. Nekateri so umrli že po nekaj urah življenja, drugi pa ostajajo pri življenju, toda nesposobni za normalen razvoj.

Nekateri mater, ki so jemale omejeno mamilo, se je polastil strah pred posledicami. Začele so se javne razprave o 'nujnosti' preprečitve rojstev otrok, katerih matere so jemale to mamilo. Razprave in debate o tem problemu so prišle na radijske in televizijske postaje tudi v Buenos Airesu. Najbolj pa je postal znan v svetu slučaj neke ameriške televizijske igralka Sherri Finkbine, matere štirih otrok, ki je v pričakovanju petega jemala thalidomide. Ta igralka je iz strahu pred posledicami zahtevala odpravo svojega nerodenega otroka od zdravnikov v ZDA in ker tega ni mogla doseči tam, je odletela s svojim možem na Švedsko, kjer so operacijo izvršili preteklo nedeljo.

O tem zločinu je še isto nedeljo zvečer vatikanski radio povedal naslednje: „Moralno in objektivno je bil izvršen zločin, toliko bolj, ker se je izvršil zakonito. Nagibi, ki naj bi ta zločin opravičevali, ne opravičujejo. Ni prav nobene gotovosti, tudi ni mogoče nikdar dvomiti, da rojeno bitye ne bi bilo človeško.“

Vsaj v Evropi splošno priznано in po katerem bi se lahko Jugoslovani ravnali, namreč načelo narodne samoodločbe. Seveda je treba takoj pristaviti, da se to načelo nanaša samo na področje, kjer ima prizadeti narod večino, ne pa na svojevolično določene meje.

Jugoslovani imamo drug z drugim slabe izkušnje, tako da je zaradi njih previdnost v medsebojnih odnosih upravičena. Danes se človek ne sme nasmehne, če bere o tem, kako naivno je med prvo svetovno vojno prečanski Jugoslovanski odbor slepo zaupal Pašiću in ni zahteval nobenih jamstev, da bodoča Jugoslavija ne bo samo povečana Srbija. Toda človek se tudi zgrozi, kadar sliši, kako so med drugo svetovno vojno odgovorni ljudje v Londonu padli v nasprotni ekstrem in sploh niso več hoteli govoriti drug z drugim, tako, da so jih vodilni zavezniki, ki so imeli tudi še druge stvari mimo reševanja srbsko-hrvaškega spora, bili siti do grla in so se končno odločili za Tita.

Kakor je bilo naivno romantično navdušenje, tako je dandanes, da se mlo izrazimo, nerealistično, če jugoslovanski

vek. Ugotovljeno je bilo samo, tako pravijo, da bi otrok, ki ga je ga. Finkbine nosila, težko prizadel duševno in fizično stanje matere, če bi se rodil pohabljen. Otrok je bil umorjen, kakor da bi bil napadalec, proti kateremu bi bila upravičena zakonita obramba.

Toda telo matere je naraven dom otroka, ki bo rojen in tam otrok samo živi, tam, kamor ga je narava postavila, da živi ter ga ni mogoče smatrati za bitje nasilja ali grožnje kateremu koli drugemu življenju.

Če zaradi njegovega bitja in žitja grozi nevarnost drugemu, tudi njegovi materi, to ni njegova krivda, ker otrok si ni niti želel niti zahteval življenja, da bi bil potem smatran kot napadalec in obsojen na smrtno kazen.

Pravijo, da obstajajo zakoni, ki dovoljujejo taka dejanja. Vsakdo ima svoj koncept civilizacije, toda vsi se strinjajo v tem, da je osnovni cilj civilizacije človeška oseba.

Nihče ne dvomi, da se je to, kar se je večerj zgodilo v Stockholmu, zgodilo zaradi človeških čustev, toda samo zanikanje resnice more predlagati umor iz človeških razlogov.

Na Madžarskem so komunisti izvršili veliko čistko v svoji „socialistični delavski stranki“ ter so bivša strankina tajnika pred revolucijo za zrušenje komunističnega režima v tej državi leta 1956 Matijo Rakosija in Erne Geroja — oba stalinista — ter mnune pristaje izključili iz stranke.

sosedje odklanjajo vsak medsebojen pogovor, vsako sodelovanje in vsak skupen nastop ter mednarodne konference izrabljajo samo za javno pranje obojestranskega umazanega perila. To je še posebej neupravičeno, ker je vedno več demokratičnih Jugoslovancev, pripadnikov vseh jugoslovanskih narodov, ki priznavajo pravico vsakega naroda do samoodločbe na njegovem lastnem ozemlju. Trmasto odklanjanje vseh stikov in govorjenje o neodvisnih državah brez ozira na sosedje, je v teh okoliščinah podobno krojenju medvedje kože, preden je medved ujet. Tako ravnanje je tudi precej nepopularno in celo smešno v času, ko v Evropi nacionalizem ni več absolutno merilo za vse.

Makedonci, muslimani, Hrvati, Srbi in Slovenci bi se morali zamisliti nad španskim zgledom, ker se utednejo sami kmalu znajti v podobnem položaju, v kakršnem so sedaj Španci.

Ali se bomo znali nanj odzvati s takim dostojanstvom in politično modrostjo, s kakršnim so se Španci?

Ljubo Sirč

Demonstracije v Berlinu

Pred dnevi je minilo leto dni, odkar so sovjeti razpolovili Berlin z visokim zidom in bodečo žico in delno zaprili vrata, skozi katera je uhajalo na tisoče Nemcev iz Vzhodne Nemčije na Zahod. Zahodnjaki so takrat mirno gledali, kako je pred njihovimi očmi rasel iz tal cementni zid.

Ob prvi obletnici so Zahodni Berlinčani uprizorili pred zidom velike demonstracije, začeli napadati sovjetska vozila, ki prehajajo mejo v Berlinu in se spopadali prav tako z zahodnoberlinsko policijo, ki je skušala omejiti obsežnost izgrediv.

Med takimi demonstracijami je pretekli petek vzhodnonemški 18-letni mladenič Peter Fechter skušal preplezati

zid in pobegniti v svobodo na Zahod. Sovjetska straža ga je s strojnico ubila, ko je bil prav na vrhu zida.

Naslednje dni po tem uboju so se vsak večer vrstile protisovjetske demonstracije v Zahodnem Berlinu. Iz vrst izgredivnikov so padli klci tudi proti Amerikancem in drugim zaveznikom, ker ne ukrenejo ničesar za osvoboditev Berlina in Vzhodne Nemčije izpod sovjetov.

Položaj se je ostril iz dneva v dan, tako da je bil zahodnoberlinski župan Brandt prisiljen v ponedeljek pozvati zahodnoberlinsko prebivalstvo na mirovanje in je celo zagrozil, da bo dal s silo zatreti nove izgrede, ker da ne miri trenutno koristijo samo sovjetom.

I Z T E D N A V T E D E N

V Brazilu so se predsednik republike dr. Goulart, predsednik vlade Brochada da Rocha in predstavniki večinskih strank v parlamentu sporazumeli, da naj bo plebiscit, s katerim naj se ljudstvo izjavi o obliki vladavine, ki jo hoče imeti, v aprilu mesecu prihodnje. Seja Sveta ameriških držav, ki bi bila morala razpravljati o ameriškem predlogu glede stališča vojaških udarov v državah Južne Amerike, je odložena.

V Italiji je policija aretirala biv. ministra v Dei Gaullovi vladi Soustella, ki se je s predsednikom francoske republike razšel zaradi njegove alžirske politike ter bil v zvezi s tajno teroristično francosko armado. Francoska vlada je

ob novici o aretaciji Soustella v Italiji izdala vsem obmejnim stražnicam napovedjo, da morajo Soustella aretirati, če bi skušal priti v Francijo. Soustella se otepa tudi avstrijska vlada in je naročila svojim obmejnim stražnicam, da ne smejo dovoliti vstopa Soustelli v Avstrijo. Avstrijska vlada namreč noče imeti nobenega nesporazuma s francosko vlado, ker prosi za sprejem Avstrije v Skupni evropski trg.

Kanceler dr. Adenauer in predsednik angl. vlade Mac Millan se bosta sestala koncem prihodnjega meseca. Razpravljala bosta o rešitvi spornih vprašanj med Skupnim evropskim trgov in angl. vlado glede sprejema Anglije v Skupni evropski trg.

Iz življenja in dogajanja v Argentini

Imenovanja novih vojaških poveljnikov V zadnji številki smo poročali, da je bil v iskanju izhoda iz krize v suhozemski vojski imenovan za državnega tajnika za vojsko general José Octavio Cornejo Saravia, ki si je po imenovanju na novi položaj takoj izbral sode, lavce. Tako je bil določen za drž. podtajnika za vojsko general Carlos A. Caro, za glavnega poveljnika vojske Juan Carlos Lorio in za šefa glavnega gen. štaba general Carlos J. Túrolo.

Razen imenovanih je bilo določenih še več novih vojaških poveljnikov.

Neprižnavanje

Vojaški krogi, ki niso naklonjeni generalu Toranzu Monteru, glavni osebnosti v zadnji vojaški krizi, z imenovanjem nekaterih vojaških osebnosti na nove položaje niso zadovoljni. To nezadovoljstvo je prišlo do izraza zlasti v generalnem štabu in na Višji vojaški akademiji, kjer je 120 višjih častnikov izjavilo, da ne priznavajo za šefa generala, ki je bil „upornik“. Zaradi tega je bilo imenovanje grala. Turola za šefa general štaba razveljavljeno. V Salti so častniki tamošnje garnizije zaprosili za 30 dnevni dopust in premeštev na druge položaje, kakor hitro so zvedeli, da se poveljnik garnizije Toranzo Montero vrača v Salto. Bili so namreč proti njegovi akciji, ki jo je začel v Jujuju, nato pa nadaljeval in zaključil v Bs. Airesu. Slična poročila so tudi še od drugod.

Poslanica drž. tajnika za vojsko vsem garnizijam

Drž. tajnik za vojsko general Saravia je razposlal poslanico na vse vojaške garnizije v državi. V njej navede, da je državo pravkar znova pretresala težka kriza. Ljudje so se že navedli zatrdjavati, da je do nje prišlo izključno zaradi dogodkov v vojski. General Saravia pa naglašja, da je to velika napaka, kajti ti dogodki so samo posledica težav, v katerih je država. Zato je nujno, da država čimprej najde pot reda, dostojnosti, resnice in dela in prepreči neprestane žrtve, ki jih mora doprinesati vojska, ker mora te cilje iskati sama. Zatem pa nadaljuje takole: „Nujno je, da se ve enkrat za vselej, da vojska živi in bo živela v spoštovanju etičnega čuta, načel ter idealov, ki so prevečali osvobodilno revolucijo. Zato ni sofizma, ki bi se lahko vrnil v ta koncept z namero, da bi ga razbil. Vsak dan bolj bo vojska stnjevala svoje vrste v obrambi tega stališča, ki je tak, kakor ji ga narekuje zgodovinski razvoj nad vsem drugim razmotrivanjem. V izvrševanju

tega poslanstva, ki se strinja z demokratičnim čutom prebivalstva, se bosta utrjevali vera in disciplina. Vojska bo nastopila z vso odločnostjo, če bi se v državi pojavila samo senca povrnitve tistega, kar ne sme biti. Odgovornost za nastanek takega stanja pa ne pada na vojsko, ona smatra samo za svojo dolžnost, da ga odstrani, kadar se pojavi.“

Očitki gen. Señoransa predsedniku Gen. Edvard Señorans, intimni prijatelj in tovariš pok. gen. Lonardija, šefa osvobodilne revolucije, ki je bil med zadnjo krizo imenovan za drž. tajnika za vojsko, pa je dal ostavko takoj, kakor hitro je zvedel, da je predsednik dr. Guido proglasil premirje med obema taboroma v vojski, je objavil vsebino pisma, ki ga je poslal predsedniku dr. Guidu. V njem izjavlja, da vso pohvalo z njegove strani odklanja ter je ne sprejema. Na eni strani zato, ker je ne zasluži, na drugi strani pa, da niso združljive s predsednikovim zadržanjem proti njemu v zadnji krizi.

V nadaljnjih izjavah gen. Señorans izreka predsedniku tako težke očitke, da nekateri listi ne izključujejo možnosti, da ga bodo zaprli.

Min. Alsogaray zahteva od vlade jasno in odločno besedo

Po zadnji krizi v vojski je spregovoril tudi min. za gospodarstvo, inž. Alsogaray. Od predsednika je zahteval, naj takoj skliče sejo ožjega kabineta, ki naj razpravlja o ustavnem stanju v državi. Časnikarjem je dal pismeno izjavo, v kateri naglašja, da je nujno, da vlada takoj podvzame korake in nemudoma vzpostavi red, disciplino in redno poslovanje ustanov. „Jasno je treba povedati, kaj hočemo,“ pravi dalje, „in kaj je dolžnost vsakega, da stori. Večina mu bo sledila in ga podprla. Tisti, ki sedaj nimajo prave orientacije, bodo jasno spoznali, kje je pot zakonitosti in demokracije. Tisti pa, ki se bodo tem opredelitvam uprli, bodo uporniki in bodo morali tudi nositi vse posledice državnega udara. To je treba ugotoviti in s tem stanjem končati. Kajti gospodarstvo in svobodne delavske ustanove ne morejo delovati, če ne uspeva demokracija in če ni zaupanja ter politične stalnosti. V tem primeru je treba iti naravnost v totalitarno gospodarstvo in sindikate razpustiti.“

Bolj jasno min. Alsogaray ni mogel govoriti.

Seja vlade

Seja ožjega kabineta, ki jo je zahteval minister za gospodarstvo inž. Alsogaray (Nadaljevanje na 2. strani)

Slovenski domovi

Prav lepo število jih je povsod, kjer žive slovenski izseljenci v svetu. V krajih, kjer so bolj strnjeno naseljeni, so nastala v zadnjih desetih letih že kar cela slovenska naselja. Tako zlasti na področju Velikega Buenos Airesa v Argentini.

Poleg lastnih domov so si pa slovenski ljudje v svetu, kjer je bilo to le mogoče, postavili tudi skupne slovenske domove, ki so žarišče izseljenške slovenske demokratične dejavnosti.

Težnja po lastnem domu je povsem naravna. Pri izseljencu je pa po njem še večja in še bolj upravičena, kajti v njem dobi človek, ki mora živeti daleč od svoje rojstne dežele in sredi tujega okolja ter vzdrušja, ne samo počitek po napornih voznjakih in tovarniškem delu, ampak tudi del domovine. V svoji hiši dobi svoje ljudi, svojo družino, s katero se pogovori v lastnem jeziku. Tako so slovenski domovi tudi majhna narodna zavetišča sredi tujega okolja, v katerih se ohranjajo slovenske narodne in verske tradicije.

Toda slovenske hiše, slovenski domovi, ne smejo biti slovenski samo po lastni misli, ampak mora tudi vsa notranja oprema taka, da bo sleherni človek ob vstopu vanj, spoznal, da je to resnično slovenski dom.

Kaj naj torej da tisto obeležje našim domovom, da bodo res slovenski?

Slovinci smo veren narod. Zato si slovenskega doma brez podobe Brezjanske Matere božje in brez križa ter slovenske molitve sploh misliti ne moremo. Sleherni slovenski dom mora dalje govoriti o naši narodni zavesti, o zakoreninjenosti v slovenski tradiciji. Zato naj imajo slovenski domovi tudi slike zaslužnih slovenskih mož. Hvala Bogu, dosti nam jih je dal Bog, da so lahko vodili modro naš narod versko, politično in kulturno. Slike tistega zaslužnega slovenskega moža, ki je komu najljubši, naj obesi v svojem stanovanju. Na rojstno deželo, na domovino, naj nas dalje po stanovanjih spominjajo lepe pokrajinske slike iz Slovenije. Naj bo v sloveski hiši tudi kak spominček od doma. Morda kaka skrinjica ali kaj podobnega, kar je lep okras vsakemu domu. Pri opremljanju stanovanja, hiše s slikami, se gajmo po umetninah slovenskih izseljenških upodabljalnih umetnikov. Hvala Bogu, kar lepo število jih imamo v svobodnem svetu, ki se lepo razvijajo in ustvarjajo vedno lepša dela. V naša stanovanja najprej njihove slike!

Pa še nečesa ne sme manjkati v slovenskem domu. Slovenske knjžnice, t. j. zakladnice slovenskih leposlovnih del, slovenskega duha, slovenske kulture. Zato morajo prihajati v slovenske domove, slovenski časopisi, slovenska kulturna in verska revija, slovenska knjiga. To je nujno potrebna vsakdanja duhovna hrana za slehernega slovenskega izseljenca, če hočemo ostati

Svetovno izseljenško romanje

Rim, 10. avgusta

IZSELJENCI ZBRANI OKOLI SV. OČETA

Med številnimi inozemskimi romarji, ki neprestano prihajajo v Rim, je v prvih dneh avgusta vzbujalo posebno pozornost romanje izseljencev iz raznih držav na svetu. Bilo je od 3. do 7. avgusta v proslavo 10. letnice izdaja apostolske konstitucije „Exul familia“, s katero je dne 2. avgusta 1952 papež Pij XII. uredil dušno pastirstvo za izseljenke in begunce v evropskih in prekomorskih državah.

PRIBOD ROMARSKIH SKUPIN

Posamezne begunske in izseljenške skupine raznih narodnosti so začele prihajati v Rim že ob koncu julija. Zlasti iz prekomorskih držav. Tako sta iz Argentine prispela ravatelj tamošnjih slovenskih dušnih pastirjev g. Anton Orehar in g. župnik Stanko Škrbe. Skupino Slovencev iz Amerike je vodil g. župnik dr. Farkaš iz Bridgeporta, iz Kanade sal. duhovnik Ceglar, iz Anglije g. Ignacij Kunstelj, iz Francije gg. Ignacij Čretnik, Stanko Kavalari in Ciril Lavrič, iz Belgije in Holandije gg. Vinko Žakelj in Franc Kokelj, iz Zahodne Nemčije gg. Ciril Turk in dr. Felc, iz Avstrije gg. Anton Miklavčič in Janez Hafner. Iz Koroške so prispeli pevci Slovenskega pevskega zbora Gallus pod vodstvom dr. Vrbanca, ki je vodil zbor v odsotnosti dr. Cigana, ter salezijski duhovnik Alojzij Luskar in Silvo Mihelič. Iz Španije je pa prišel salezijski duhovnik g. Urbanek. Romarskih slavnosti se je ves čas udeleževala tudi slovenska skupina iz Rima pod vodstvom g. dr. Pavla Robiča, slovenskega zastopnika v Vrhovnem izseljenškem svetu pri konzistorialni kongregaciji.

ZACETEK ROMARSKIH IZSELJENSKIH SLOVESNOSTI

Romarske izseljenške slovesnosti so se začele v soboto, 4. avgusta, v baziliki Marije Snežne. V njej je bilo nad 5.000 izseljencev raznih narodnosti. Vse so bile v skupinah. Pred vsako je bil napis dotične narodnosti. Slovenski izseljenci so bili zbrani pod vodstvom g. dr. Robiča.

V baziliki je imel mašo ob pol 9 tajnik konzistorialne kongregacije, pod katero spadajo izseljenci, kardinal Karol Confalonieri. Po evangeliju je imel tudi govor o skrbi kat. Cerkve za izseljence. Izseljence je opozarjal na Jezusa, ki je bil sam begunec, sam žrtev preganjanja. Vse je pozival, naj v novih državah ostanejo zvesti Cerkvi in naj žive krščansko življenje, s tistimi pa, ki so že dolgo let ločeni od svojih dragih, je pa iskreno sočustvoval.

narodno zavedni in razvijati slovensko kulturno dejavnost še naprej.

Tako si zamišljamo slovenski dom v svetu, da bo tudi po notranji opremlitvi po vsem vzdrušju slovenski. Takšni naj bodo slovenski domovi. Pa ne samo posameznikov, ampak tudi skupni slovenski domovi.

Končno je za vse izseljence prosil sv. Družino, naj jih varuje, zatem pa podeli apostolski blagoslov vsem navzočim, njihovim svojem in vsem, ki skrbijo za blagor izseljencev.

Po govoru je papež Janez XXIII. odšel k posameznim narodnostnim skupinam, ki so mu izročale simbolične darove. V imenu slovenskih izseljencev so mu tri dekleta v narodnih nošah izročila kelih, dve steklenici mašnega vina in slovenski oekar, v katerem so bili nageljni, roženkraut in rožmarin.

AKADEMIJA SLOVENSKIH IZSELJENCEV

Istega dne so se slovenski izseljenci ob petih popoldne zbrali v argentinski cerkvi, kjer so imeli pete litanije Matere božje. Imel jih je g. p. dr. Prešeren. Po litanijah je pa bila v cerkveni dvorani pozdravna akademija. Na njej je povzel prvi besedo dr. Pavel Robič ter pozdravil rojake, ki so se zbrali v Rimu iz vseh delov sveta. Poudaril je, da jih Slovenci v Rimu sprejemajo kot drage goste z vso toplino srca. Za njim je govoril o pomenu papeške konstitucije „Exul familia“ za izseljence g. Ignacij Kunstelj iz Anglije. Naglašal je, da hoče ta konstitucija doseči to, kar je slovenska mati vedno prosila svojega otroka ob odhodu v svet: „Pa na Boga ne pozabi.“ Naslednjo točko so imeli slovenski pevci iz Koroškega. Lepo in občuteno so zapeli več pesmi. Udeleženci akademije so nato dobili spominke podobice Brezjanske Marije z molitvijo izseljencev k Materi božji, kakor jo je sestavil prejšnji papež Pij XII. Prav tako so dobili vsi rojaki slovenske besedilo 10. postaje križevega pota, ki ga je zvečer molil slovenski zastopnik ter govor kardinala Ferrettija, ki ga je imel naslednji dan.

Po končanem sporedu so slovenski izseljenci ostali še dalj časa v prijetnem pomenku z v.dnimi slovenskimi rojaki v Rimu gg. dr. Robičem, p. Prešernom, monsignorji dr. Jezernikom, dr. Belejem, Bavdašem, g. Markom Kranjem, slovenskimi šolskimi sestrami in drugimi redovnicami.

KAJ PRAVITE?

Ko se srečamo na obiskih ali na prijeteljskih sestankih in zapojemo, mnogokrat opazimo, kako po prvi kritiki pesem zamre, ker ne znamo več besedila. Posebno še, kadar so v družbi mladi fantje in dekleta.

Ob takih prilikah se spominim, kako je bilo pred leti na Primorskem, ko so oblasti pod fašistično vladjo zaprle slovenske šole in društva, ustavile slovenski tisk, prepovedale slovensko petje v javnosti (Petje je bilo dovoljeno samo v cerkvi).

V tistih žalostnih dneh je začela slovenska narodna pesem ugašati. V vinogradih in brajdaž je mladina že zapela kakšno italijansko popevko.

Takrat so voditelji slov. manjšine skrivoma tiskali preprosto in drobno knjižico „Barčico“. V njej so bile naše najbolj znane narodne pesmi. Knjižice so se pojavile po vsej deželi. Nihče ni

ARGENTINA

(Nadaljevanje z 1. strani)

sogaray, je bila prejšnji četrtek. Na njej je potrdila gospodarsko politiko, ki jo je napovedala dne 16. julija, kar predstavlja podporo vlade vsem ukrepom, ki jih izda Svet ministrov gospo-

KRIŽEV POT V KOLOSEJU

Večerna prireditev izseljencev je bila v Koloseju, t. j. na tistem prostoru, kjer so prvi kristjani dajali svoja življenja za Kristusa. Prizor, ki ga je nudila zbrana množica na ogromnem kolosejskem prostoru, je bil mogočen. Na sredi Koloseja je bil postavljen visok križ, ogrnjen z belim prtom, ob njem so stali zastopniki posameznih izseljenških narodnostnih skupin, ter so v svojem jeziku molili premišljevanja za posamezne postaje križevega pota. Za Slovence je bila določena 10. postaja. Pred njimi so bili med drugimi Kitajci, Slovaki, Poljaki. Zbrana množica je pri vsaki postaji molila latinsko Očenaš in Zdravo Marijo. Ko so bile končane vse postaje, so vsi dvignili goreče sveče, ki so jih ves čas držali med molitvijo križevega pota v rokah, in mogočno zapeli pesem Kristus kraljuj, Kristus zmaguj. Nadškof msgr. Campino, prirednik konzistorialne kongregacije, je pa vsem podelil blagoslov.

MAŠA ZA MOLČEČO CERKEV

V ponedeljek, 6. avgusta, je bila ob 8 v baziliki sv. Pavla maša za molčečo Cerkev. Imel jo je kardinal Ferretti, biv. prirednik konzist. kongregacije pod papežem Pijem XII., ko je bila izdana konstitucija „Exul familia“. Poudarjal je med drugim veselje, da je lahko med izseljenci, od katerih ima vsaka skupina „svojega Heroda in Egipt, kjer mora živeti, toda ima tudi Jezusa, ki jih s svojim angelom varuhom brani. Vse poziva, naj se pri tej maši spominjajo Cerkev molka, ki ni Cerkev smrti, ampak življenja.“

Med mašo so posamezne narodnostne skupine zapele pesem v svojem narodnem jeziku. Slovenski izseljenci so pod vodstvom pevovodje Silva Miheliča mogočno zapeli pesem „Marija, skoz življenje“, ob koncu maše pa vsi izseljenci skupaj vsak v svojem jeziku Lurško pesem.

ZAKLJUČNA PRIREDITEV

Dne 6. avgusta popoldne je bila zaključna prireditev v proslavo 10. letnice konstitucije „Exul familia“. Bila je v športni palači pri Milvijskem mostu. Nanjo so prišle odlične cerkvene osebnosti. Navzoči so bili med drugimi kardinali Confalonieri, Ferretti, Marella, Pizzardo, Agagianian, 14 škofov, rimski župan Klavdij Della Porta, predsednik medn. katol. izseljenškega odbora James Norris, škof msgr. Baldelli, predsednik Papeške dobrotelne ustanove. Govorili so kardinal Confalonieri, rimski župan, predsednik medn. kat. izse. dobrotelne ustanove. Škoda, da so zvočne naprave slabo delovale.

Posamezne narodnostne skupine so v glavnem nastopile s folklornimi točkami. Posebno so se postavili Slovaki in Litvinci. Slovenci in Italijani so nastopili s pesmimi. Slovenska skupina, ki jo so sestavljali pevci pevskega zbora iz Koroškega, so prišli na oder v narodnih nošah z veliko rdečo „marelo“, zapeli so pa pesmi Završki fantje in Zabe.

S to prireditvijo je bila uradno zaključena proslava 10. letnice izdaja papeške konstitucije „Exul familia“.

Naslednjega dne so slovenske izseljenške skupine že začele odhajati iz Rima. Prva je odšla v torek jutraj v Anglijo, druga pa v sredo. Vsi pod vtišnem mogočnim doživljem mednarodnega izseljenškega romanja, ki je v večnem mestu združilo in zbralo izseljence vsega sveta, da so se ob vrhovnem cerkvenem poglavarju še bolj čutili kot bratje in sestre v Kristusu.

vedel, od kod so prišle. Organist je dobil večjo z notami. Uspeh se je kmalu pokazal. Mladina je z veseljem segala po „Barčici“ in kmalu se je med tritimi korajžno oglašila ona: „Prišla bo pomlad.“

Ali ne bo tudi naša mladina v tujini kmalu segala po tui pesmi? Mlad človek občuduje uspehe naše narodne pesmi v svetu, ko jih izdajajo na ploščah pri mednarodnih založbah, ali ko bere o koncertnih uspehih, nima pa vsakdo pri roki besedila, ki počasi izginja v pozabo. Ali ne bi bilo potrebno dati predvsem našim večjim dekletom in fantom tako, pa čeprav preprosto pesmarico v roke?

Zdaj je še čas in tudi vem, da bi marsikdo starejših pri taki stvari s srcem sodeloval.

A. K.

darskih resorov — in končno poziva narod, naj opusti vsa nesoglasja, vse strasti in naj se loti konstruktivnega dela, da bi vsemu svetu in samim sebi dokazal, da je republika sposobna, da podvzema take napore in sama doprinese žrtve, ki jih zahteva sedanji čas“.

Na seji ožjega kabineta sta dala izjavi o sedanjem položaju v državi tudi državni tajnik za mornarico kontraadmiral Clement in drž. tajnik za vojno letalstvo brigadir Rojas. Oba sta zadržala, da bosta vojna mornarica in letalstvo z vseni razpoložljivimi sredstvi branila zakonitost sedanjih vladnih oblasti in poudarila, naj ne bo o tej odločitvi nobenega dvoma.

Drž. tajnik za vojsko gen. Saravia je o tem stališču vojne mornarice ter letalstva še isti večer obvestil sedanje vojaško vodstvo.

Za vojsko policija

Med zadnjo vojaško krizo je Argentino zadel še drug udarec. V Bs. Airesu je zgorela velika elektrarna, ki dobavlja električni tok južnemu delu mesta — železnici Sarmiento in eni od petih podzemskih železnice ter zalaga z njim vso industrijo v mestih od Bs. Airesa pa vse do La Plate. Vsi ti kraji so ostali brez električnega toka in brez vode. Prizadetih je bilo okoli 2 in pol milijona ljudi. Po začetnih izrednih težavah se sedaj stanje počasi izboljšuje, ker so začele tok v te kraje dobavljati druge elektrarne. Da bi pa tovarne lahko obratovale in da bi delavstvo imelo zaslužek, so oblasti odredile povsod velike omejitve uporabe električnega toka.

Prvi gasilski avtomobil iz Bs. Airesa je vojska pustila, da je čez most preko reke Riachuelo nadaljeval vožnjo do mesta požara; na drugega pa je streljala. Pri tem je bil ubit šofer gasilskega avtomobila. Šef zvezne policije kapetan Green je ostro obsodil ta dogodek in zatrjeval, da so vojniki streljali, ne da bi prestrelili gume, ampak naravnost v gasilce. Zahteval je preiskavo. Skupina mlajših policijskih častnikov pa je smatrala, da njihovi predstojniki niso zadosti odločno branili časti policije, ko je padel v izvrševanju dolžnosti eden njenih članov. Vsi policijski komisarji so pa izrekli tako šefu, kakor njegovim sodelavcem popolno zaupanje. Zadeva z umorom šoferja gasilskega avtomobila med policijo in vojsko še ni povsem razčiščena.

Ostavke v vladi

Ze v zadnji številki smo omenili, da je v zvezi z zadnjo krizo v vojski odstopil minister za narodno obrambo dr. José Cantillo. Istočasno je odstopil tudi notranji minister dr. Adrogue. Predsednik ostavk obeh ministrov ni sprejel, toda ostavko obrambnega ministra je nazadnje moral, ker je ta odločno vztrajal pri njej. Utemeljil jo je pa z dejstvom, da ni mogel doseči edinstva med oboroženimi silami, t. j. cilj, ki si ga je postavil ob prevzemu tega resora, zadnji dogodki da pa so sploh izključili možnost, da bi do tega moglo priti. Poudaril je tudi, da je še prepričan, da je za državo demokracija najboljša oblika vladavine, oborožene sile, da pa so resnično zadnja obramba, na katero država lahko računa.

Razpis notranjega posojila

V ponedeljek se je začelo podpisovanje petmilijardnega notranjega posojila. Ob tej priložnosti je min. za gospodarstvo ing. Alsogaray govoril po radiu. Naglašal je, da je to posojilo izrednega pomena za obnovo države. Pri tem posojilu ne gre za financiranje javnih del, tudi ne za plače drž. uradništva, ampak za mnogo več: To posojilo naj pokaže, ali je Argentina znova pripravljena stopiti na pot napredka in blagostanja ali se bo pa še globlje pogreznila v gospodarski prepad. Dalje je naglašal, da je posojilo razpisano v najtežjih trenutkih argentinske zgodovine. Za doseg postavljenega cilja je na razpolago samo eno sredstvo: delo in to delo vseh. Gospodarski razvoj zahteva delo, svobodo, smisel za varčevanje. Vsega tega pa ni mogoče doseči v vzdrušju nereda in politične anarhije. Da bo inozemstvo znova priskočilo na pomoč, je predpogoj, da bo dobilo znova zaupanje v državo. K temu pa ne pomagajo periodične revolucije, državni udari, generalne stavke in spreminjanje gospodarske politike. V nad. izvajanjih je ostro obsodil tkzv. golpiste, t. j. prevratnike v vojski in izven nje.

Ustavitev peronističnega dnevnika

Oblasti so prejšnji ponedeljek ustavile nadaljnje izhajanje peronističnega dnevnika „Democracia“. V utemeljitev svojega nastopa proti omenjenemu listu navajajo, da je bilo pisanje „Democracije“, takšno, da je predstavljalo hujškanje javnosti na upor proti zakonitim oblastem.

Iz političnega življenja jugoslovanske emigracije

„Nobena država ne sme biti sama sebi namen“

Pristaši Hrvatske kmetke stranke v Kanadi so imeli 17. junija v mestu Vancouver V. hrvatski dan. Začel se je z mašo za pok. zagrebškega nadškofa kardinala dr. Stepinca, nato pa so razne skupne izvajale točke kulturnega in družabnega sporeda.

Za to hrvatsko narodno slavnost v Kanadi je izšla tudi posebna spominška knjiga, za katero je napisal predsednik Hrvatske kmetke stranke dr. Vladko Maček članek pod naslovom „Temelj hrvatskog seljačkog pokreta“.

V uvodu omenja delo bratov Antona in Štefana Radića med hrvatskim kmetkim slojem in potrebo, da je bila pred 57 leti ustanovljena Hrvatska kmetška stranka kot politična stranka. Zatem pa nadaljuje takole:

„Jasno je, da je bila HSS trn v peti vsem protinarodnim režimom ter so jo preganjali od ustanovitve pa vse do danes. Preganjali so jo že v času raznih avstroogrskih vlad. Preganjanje se je pojačalo v času jugoslovanskih kraljevih režimov, v času ustaškega režima, vrhunec je pa doseglo pod sedanjim komunističnim. Hrvatska kmetška stranka je bila v kraljevi Jugoslaviji trikrat razpuščena, četrtič pod ustaškim režimom takozvane Nezavisne države hrvatske. Jasno, da je ostala razpuščena tudi pod komunističnim režimom.“

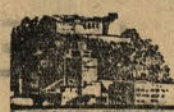
Razpust HSS pa pomeni samo to, da je bilo preprečeno delovanje njenih organizacij, nihče pa ne more ovirati

duha, ki sta ga vsadila naša učitelja Anton in Štefan Radić v duše in srca hrv. kmetov. Nihče ne more zavirati težnje hrvatskega naroda po svobodi tako človeka-posameznika, kakor tudi naroda kot celote v lastni državi, ki mora temeljiti na pravičnosti in človečnosti proti vsakemu svojem državljanu brez ozira na narodnost, vero ali politično mišljenje.

Toda vidimo, da danes, posebno v emigraciji, mnogi ljudje, ki ob vsaki priložnosti poudarjajo pravico hrvatskega naroda do lastne države, ne upoštevajo dejstva, da nobena država ne sme biti sama sebi namen. Vsaka država mora biti samo posoda, da se v njej hranijo duhovne in telesne vrednote vsakega poedinega človeka.

Država brez pravne, kulturne in gospodarske vsebine, bi bila posoda, ki samo bebi, toda od nje nihče nima korist. Če pa praznino take posode samo še napolnijo nasilje, kri in solze, tedaj ne samo, da nikomur ne koristi, ampak postaja prokletstvo tako za človeka poedince, kakor tudi za narod kot celoto.

To velja za vsak narod in za vsako državo, pa tudi za našo Hrvatsko brez ozira na to, če ji dodamo zveneči naslov „nezavisne države“ ali pa še bolj zveneči naslov „ljudske republike“. Zato vsi pravi pristasi Hrvatskega kmetkega gibanja, boreči se za svojo samostojno hrvatsko državo ne smejo nikdar pozabiti na globoko misel našega učitelja Štefana Radića: da samo iz pravice in mira, svoboda izvira.“



Novice iz Slovenije

Iz poročil gozdarskih strokovnjakov v Sloveniji je razvidno, da se rak na domačem kostanju stalno in nezadržno širi ter so zaradi te bolezni kostanjevi nasadi ogroženi po vsej Sloveniji. Pa ne samo v Sloveniji, ampak tudi po Hrvaški, Bosni in Hercegovini. Prvič so to nevarno bolezen ugotovili leta 1950 v Panovcu na Goriškem.

V Ljubljani primanjkuje v turistični sezoni vodičev za inozemske izletnike in turiste. Turistične ustanove so zato povalile odločitve študientov geografije, da bodo med počitnicami nastopali kot vodiči in bodo tuje turiste vodili po Ljubljani, ostalih delih Slovenije in po drugih republikah, jim razkazovali naravne lepote in pojasnjevali kulturne ter zgodovinske spomenike.

Pri Državni založbi Slovenije so v prevodu Antona Sovreta izšle v eni knjigi štiri Sofoklove tragedije: Kralj Oidipus, Oidipus v Kolonu, Antigona in Filokletes.

Zavod za upravo, nepremičnin občine Ljubljana-Center, tožji akademskega slikarja Franceta Zupana za izpraznitev zasilne shrambe na Žabjaku št. 14, v kateri hrani dragocena umetniška dela slovenskih slikarjev in kiparjev. Tako med drugim 5 Jakopičevih del, 3 Zajčeve skulpture, 4 skulpture Toneta Kralja, po 2 skulpturi Franceta Kralja in Dolinarja, po eno Sedejevo in T. Kosa in še mnogo drugih kipov in slik. Samo njegovih je okoli 170. Shramba je vlažna in se umetnine v njih kvarijo. Iz tega razloga ga tudi toži mestna občina in pa zaradi tega, ker mislijo omenjeno hišo podreti. Za končno sodbo v tej zadevi še ne vemo, ker je bila razprava že ponovno prekinjena, ker sodišče še ni bilo ugotovilo, ali je inkriminirani prostor, v katerem akad. slikar Zupan hrani umetnine, shramba ali stanovanjski prostor. Zupan je na sodišču izjavil, da misli po smrti zapustiti vse umetnine državi.

Zgornja Savinjska dolina, ki po svojih naravnih lepotah spada med vedno

bolj obiskovane turistične kraje v Sloveniji, namerava tudi v letošnji turistični sezoni privabiti čim več gostov s svojimi nizkimi cenami. Penzion stane dnevno 1000 d'narjev samo v Logarski dolini, v ostalih turističnih krajih kot Solčava, Gornji grad, Ljubno, Luče, Mozirje, Nazarje in drugod se pa giblje od 650 do 900 dinarjev.

Umrli so. V Ljubljani: Olga Jereb, roj. Čokelj, vdova višjega svetnika gen. žel. d'r. Marija Tič, upok., Marija Zupančič, Ivan Verbe, upok., Viktor Kolkaj, polic. nadsvetnik v p., Jože Smole, uslužbenec Uradnega lista, Fani Podgornik, roj. Petrin, Marija Pretnar, roj. Dekleva, Anica Štrukelj, roj. Ziberna, Marija Hasler, roj. Korošec, Alojzija Ambrož, roj. Pohl, Mojca Stopar, Franc Hlače, upok., Ljubica Šmajgert, Marija Opačič, roj. Vrišer, Jože Črman, delovodja v p., Marija Habič, roj. Delo, šilvilja SNG v p., Vincenc Jordan, Marija Windisch, roj. Kočar, Franciška Rudolf, roj. Retar, Malči Čepar, roj. Steban, laborantka, Zdenka Krühar, strok. učiteljica, France Saje, Ernestina Windischer in Jože Ločnik, žel. uslužbenec iz Gorenjega pri šmartnem ob Paki, Alojz Kurent, zlatomašnik, mestni župnik in dekan v Vidmu-Krškem, Janez Zabret v Mengšu, Franc Herman, dentist v Žalecu, Franc Orehek, tesar v Zg. Hotiču pri Litiji, Anton Klinar, upok. v Koroški Bel, Janez Porenta v Virmasih, Mihaela Ilc v Goriči vasi, Marija Mihelič, roj. Klemenc v Planini pri Rakaku, Ivan Stanič, žel. upok. v Dev. Mariji v Polju, Rozalija Rozsman, roj. Csuka v Lendavi, Janez Porenta v Virmaših, Ante Košmelj v Rakeku, Stane Lasič, šofer v Dragomljah, Marija Jerele, roj. Dolinar, v Zg. Gorjah, Marjan Bolte v Zagorju ob Savi, Ivan Vajevac, postajenačelnik v p. v Dolskem, Leopold Knapfelj trgovec v Metliki, Anton Počotnik iz Rovt pri Podnartu, Janko Gruđen v Zagrebu in Ančka Kamnar, roj. Jerman v št. Jakobu

LEPO SLOVENSKO ROMANJEK LURŠKI MATERI BOŽJI

Slovenci na področju Velikega Buenos Airesa v Argentini imamo vsako leto dve versko-narodni manifestaciji-romanji. Prvo je maja meseca v največje argentinsko Marjino svetišče v Lujan, drugo pa je k Lurški Materi božji v Lourdes, ki je navadno avgusta meseca. Obeh se udeležijo veliko rojakov.

Tako je bilo tudi v nedeljo dne 19. avgusta ob romanju v Lourdes, na katerega je letos prišlo še več rojakov kot druga leta. Poleg novih je bilo tudi veliko starih slovenskih naseljencev, primorskih in prekmurskih rojakov. Romanja se je udeležil tudi msgr. Hladnik.

Romarska pobožnost se je začela ob pol štirih popoldne pred lurško votlino z molitvijo rožnega venca, nato pa je bila močena procesija, v kateri je bilo tudi več deklet in fantov v narodnih nošah. Med procesijo so slovenski verniki prepevali litanijske Matere božje. Po vsem vrtu je močeno odmevalo petje slovenskih Marjinih pesni ter odpevanje g. Juraku, ki je izpred votline po zvočniku vodil vso pobožnost.

Procesija se je nato zllila v zgornjo cerkev, ki so jo že precej uredili. Že dosedaj izgotovljena dela v baziliki kažejo lenoto tega velikega svetišča, ki ga bo imela Lurška Marija v Argentini.

V Marijini baziliki je imel pridigo

za romarje g. župnik France Novak. Slovenske romarje je opozarjal na izreden pomen vesoljnega cerkvenega zbora, ki se bo začel v začetku oktobra v Rimu z namenom, da bi prišlo do zedinjenja med kristjani. Naprošal jih je, naj molijo za uspeh tega vesoljnega zbora in naj ohranijo zvestobo papežu. Zvestoba pa naj ohranjajo tudi Katoliški akciji in naj podpirajo njegovo delo med rojaki, saj je to ustanova papeževa, ustanova tudi naših škofov in stremi samo za tem, da rojake ohranja v zvestobi pravemu krščanskemu življenju, veri naših staršev in slovenskemu narodu. Tretja misel, ki jo je razvijal v svojem govoru, je pa bila prošnja, naj rojaki ostanejo zvesti tudi slovenskim duhovnikom, ki med rojaki delujejo.

Romarsko mašo za vse slovenske rojake v Argentini je imel g. dr. Alojz Starc kot namestnik odsotnega direktorja slov. dušnih pastirjev, g. Oreharja. Med njo je bilo ljudsko petje. Vodil ga je g. Jože Jurak ter po zvočniku tudi molil vmesne molitve.

Z molitvijo za uspeh vesoljnega zbora, za beatifikacijo Antona Martna Slomška ter s podelitvijo blagoslova z Najsvetejšim je bilo lepo slovensko romanje k Lurški Materi božji zaključeno.

Poročilo o sestanku SKAD

Na državni praznik, dne 17. avg., je pri Slov. kat. akad. društvu predaval ing. agr. Marko Bajuk iz Mendoze o komunističnih težnjah po nadvladi sveta. Po začetni kratki duhovni misli dr. Ignacija Lenčka je predavatelj razložil d'alektično taktiko nasprotij, ki se je poslužujejo komunisti pri internem rušenju demokratičnega sveta, potem pa je nakazal smer, v kateri skušajo svoj politiki doseči oslabljenje ameriških političnih obrambnih pasov. Končal je s pregledom položaja v Južni Ameriki in Argentini. Po debati je predsednik V. Ašič povabil vse akademike na filozofski tečaj, ki ga bo v bližnji bodočnosti vodil dr. Ignacij Lenček.

Osebnostne novice

Družinska sreča. V družini Janeza Jenka in njegove žene ge. Angele roj. Rogelj se je rodila hčerka. Pri krstu, dne 15. t. m. je dobila ime Marta Elizabeta. Krstil jo je g. Jože Jurak, za botra sta pa bila Franc Stanovnik in njegova žena ga. Marija, roj. Rogelj. Srečni družini naše čestitke.

Poroki. V župni cerkvi v San Andreu sta se na praznik 15. avgusta poročila Julij Ravnik iz Kanala na Soči in gđ. Majda Hren, rojena na Vrhniki. Poročne obrede je izvršil nekdanji vrhnjski dekan, sedaj župnik pri sv. Marti v Castelarju g. Ciril Milavec; za priči sta pa bila ženinov in nevestin brat Zvonko Ravnik ter Janez Hren. Novorojenca hosta živeva v mestu San Francisco v kordobski provinci.

V Buenos Airesu sta pa sklenila zakonsko zvezo Tone Krošelj in gđ. Marija Zelmira Badaracco Iribarne. Za priči so bili nevestina teta in stari oče gđ. Petra Badaracco in Miguel Iribarne ter ženinov; starši ga. Malči in Joško Krošelj. Mladima paroma ob vstopu v novo življenje želimo vso srečo in obilo božjega blagoslova.

LANUS

V nedeljo, 12. t. m., nas je naša šolska mladina zopet razveselila z odsko predstavo, posvečeno predvsem našim mamicam, kar je govornik g. Lovro Jan v začetku še posebej poudaril.

Pod vodstvom svojih učiteljev Lovra Jana in njegove ge. Zdenke so nam naš otroci podali igrice „Nacelniki“. Polna dvorana je pričala, kako naši rojaki gledajo otroške prireditve. Mladi igralci so se lepo vživeli v posamezne vloge in od najmlajšega skupškega Janezka, „dirigenta“ Petra, pa preko očka do mamic so nam pokazali, da veliko zmorejo, in da smemo v bodočnosti od njih še veliko pričakovati.

Zabavni popoldan je pa zaključil „čarodej“ g. Galli, ki je napetim očem gledalcev pokazal čuda, kakršnih ne vidiš ob vsaki priliki. Tudi njega je hvaležno občinstvo bogato nagradilo s ploskanjem. „Čarodej“ je pa tudi bil z našo disciplinirano publiko zelo zadovoljen in je o Slovencih odnesel najlepši vtis.

G. Lovru Janu in ge. Zdenki se še enkrat prav iz srca zahvaljujemo ne samo za lepo uspešno prireditev, temveč tudi za vse njuno požrtvovalno delo, ki ga nesebično opravljata za blagor naše mladine.

BERAZATEGUI

V nedeljo, dne 19. t. m., smo imeli v našem domu prvi prosvetno-kulturni, zabavni večer. Glavni namen tega večera je bil proučiti vprašanje naše mladine z ustanovitvijo mladinske organizacije, ki je na skrbni odbora.

Pester in skrbno pripravljen program je bil naslednji: L. Novak: Slišal sem pesem, recitirala Jelka Pucko; dr.

KANADA

Pomembnejši dogodki v življenju in delovanju slovenske skupnosti v Torontu v zadnjih dveh mesecih so naslednji: Dne 24. junija je bila na Slovenskem letovišču, kamor so se v poletnih mesecih prenesle skoro vse slovenske prireditve obeh slovenskih fara v Torontu, lepa telovska procesija. Udeležba na njej je bila tolikšna, kakor še nikdar

Vsak teden ena

OJ ZBOGOM HISICA

Narodna

*Pomladi vse se veseli,
ko slednja ptička žrgoli,
moje srce je žalostno,
ker mora vzeti slovo.*

*Oj zbogom, zbogom, hišica,
kjer tekla mi je zibelka,
oj, kolikokrat sem sladko spal,
Bog ve, kje bom posihmal.*

OB SLOVESU

Ko se poslavljam od Argentine, čutim dolžnost in veselje, da se preko glasila Slovencev v Argentini, „Svob. Slovenije“, poslovim od vseh rojakov, posebno primorskih in biljenskih, ki sem jih imel priložnost srečati v teh tednih svojega bivanja na argentinskih tleh. Posebno drago mi je bilo obnoviti in osvežiti mnoga stara prijateljstva iz Evrope. Vsem prijateljem in znancom izrekam prisrčno hvalo za ljubezen in gostoljubnost, ki so mi jo izkazali.

Še prav posebno se zahvaljujem vsem tistim — in teh je veliko število, da jih niti imenovati ne morem — ki so tako požrtvovalno sodelovali in z darovi pripomogli k lepo uspelemu praznovanju moje srebrne maše v cerkvi Marije Pomocnice v Ramos Mejia in v Slomškovem domu.

Globoko sem bil ganjen ob prekrasnih prreditvi, ki je potekla v tako prisrčnem in domačem duhu. Rad bi izrekel posebno zahvalo častiti duhovščini, zlasti pa salezijancu č. g. Janezu Merniku in pa č. g. Stefanu Tonklju; lanušemu cerkvenemu zboru in pevovodji g. Mirku Špacapanu, predsedniku odbora in osebi Slomškovega doma in vsem govornikom.

Tem in vsem ostalim naj Bog poplača z vsemi duhovnimi in gmotnimi blagoslovi.

Bs. As. 16. avgusta 1962

Alfonz Čuk

Starec: Slovenska mladina v arg. okolju, predavanje, bral visokošolec M. Cvetko; V žarkem soncu, dvogovor Mojca Škrbec in Franci Vitrih; S. Gregorčič: Znamenje, deklaracija, Mata Dolenje; Stoji učilna zidana, duet, Olga in Matjaž Omahna; Marko Kremžar: Mladina in domovi, predavanje, brala kult. referent ga. Pavlina Korošec; Vprašanja sončecu, dvogovor, Mojca Škrbec in Franci Vitrih; S. Gregorčič: Na bregu, deklaracija, Andrej Vidmar; kuplet Potepuh, Rudi Dolenje.

Sledila je prosta zabava ob glasbi in toplem prigrizku. Posebno so se to pot izkazala dekleta s prodajo srčkov, katerih zrebanje je zadelo v polno. Bilo je vsakega nekaj za vse; res toplo in prijetno.

Vedno bolj je jasno spoznanje vseh, kako prepotrebno je nam to naše skupno ognjišče.

SLOVENC I P O S V E T U

doslej. Sodijo, da je bilo okoli 1500 Slovencev. Prišli so tudi rojaki iz bližnjih mest. Tako zlasti iz mest Kitchener, Hamilton, Guelph, Acton, Windsor in od drugod. Pri maši in procesiji sta pela oba slov. cerkvena zbora iz Toronta. Popoldne je bil na letovišču srečolov za zboljšanje prostorov slovenske farne šole. Na slovenskem letovišču je bilo živahno tudi v nedeljo 1. julija, ko so imele tja skupni izlet članice nove župnijske organizacije v fari Marije Pomagaj, Hčerke Marije Brezmadežne, ki jo vodi s. Palmina. Članice te organizacije so med sabo zbrale za slovensko šolo 100 dolarjev. Veliko rojakov se je zbralo na Slovenskem letovišču zopet 15. julija, ko je bila blagoslovitev kopalnega betoniranega bazena in čistilnih naprav v njem ter ograje okoli bazena. Na to slovesnost so bili povabljeni predstavniki ne samo vseh cerkvenih, ampak tudi necerkvenih organizacij in ustanov iz obeh slovenskih župnij v Torontu. Poleg župnikov obeh župnij so govorili še naslednji: Peter Markež v imenu kat. prosvetnega društva Baraga, ing. Golob za Slovenski svet, dr. Peter Klopčič v imenu Slov. kat. akad. starešinstva, Ludvik Jamnik v imenu Slovenske narodne zveze, Ciril Soršak za Misijonski krožek, Viktor Trček za Hranilnico in posojilnico J. E. Krek in Ludvik Stojan v imenu župnijske posojilnice in hranilnice obeh župnij.

V cerkvenem odboru Marije Brezmadežne je po treh letih dela za postavitev in ureditev novega slovenskega svetišča v Torontu polovica cerkvenega odbora zaprosila za zamenjavo. Tako je dosedanjega tajnika Franca Osredkarja zamenjal Janez Vičič, blagajnika Tineta Tekavčiča Albin Blatnik, novi odborniki so pa naslednji: stavebnik Jože Kastelic, Ignac Hožjan, Franc Ostrončič, Tine Lavriša in Mar.

SLOVENC I V A R G E N T I N I

BUENOS AIRES

Zrebanje loterije umetnin

ki jo je priredila Slovenska kulturna akcija kot VIII. kulturni večer, je bilo dne 17. avgusta zvečer v Slomškovem domu v Ramos Mejia. Udeležilo se ga je lepo število rojakov.

Večer je začel podpredsednik SKA dr. Tine Debeljak, nato pa je umetnostni zgodovinar Marijan Marolt povzval več humorističnih dogodkov iz življenja in delovanja dveh slovenskih umetnikov: Simona Ogrina in Jožeta Petkovška.

Naslednja točka, ki je bila na sporedu tega večera, je predvidevala umetnostni pogovor med Zorkom Simičem in akad. slikarjem Milanom Volovškom. Ker pa je bil g. Volovšek zadržan in na večer ni mogel priti, so to nalogo opravili g. Simič ter mlada slikarja Ivan Bukovec in France Papež. Med njimi in občinstvom se je razvil zanimiv razgovor o dojemanju umetnin ter o upodabljanju umetnosti sploh.

Za zrebanje slik, ki so jih podarili slovenski slikarji in kiparji v izseljenstvu, so bili v komisiji dr. Tone Šimenc,

Božo Fink in Vilko Cuderman, listke je pa vlekel Pippov Ivanček.

Izrebane so bile naslednje številke in njim pripadajoče umetnine: 107 — Tone Kralj: Sv. družina; 90 — Milan Volovšek: Carlos Paz; 778 — Tone Kralj: Kristus med bolniki; 536 — Tone Kralj: Božič; 636 — France Gorše: Dve risbi Matere božje; 758 — France Gorše: Angel; — 440 — Ivan Bukovec: Tihožitje; 192 — Ivan Bukovec: Abstrakcija; 998 — France Papež: Drevesa; 745 — Bara Remec: Cerro Lopez; 1430 — France Ahčin: Kamenar; 101 — France Ahčin: Počitek; 1159 — Avgust Černigoj: Cerkev v Kalu (olje); 180 — Avgust Černigoj: Cerkev v Kalu (risba); 5 — Darilo poljskega slikarja: Zimski paviljon; 1131 — Aleksa Ivanc: Vhod v Afriko; 1063 — Marjanca Savinšek: Obraz v barvah; 1061 — Marjanca Savinšek: Rojstvo; 446 — Marjanca Savinšek: Tihožitje; 63 — Božo Kramolc: Avtoportret; 459 — Božo Kramolc: Kresna noč; 931 — Božo Kramolc: Spittal.

Izrebane dobitke je treba dvigniti v času 90 dni.

Mednarodna katoliška kongresa v Latinski Ameriki

Za južno Ameriko se bje boj med svobodoljubnim in komunističnim svetom. Proti komunistični propagandi v najrazličnejših oblikah postavlja demokratični svet nasproti načrte za gospodarski in kulturni dvig narodov v posameznih južnoameriških državah, za zvišanje splošnega življenjskega položaja ljudstva ter za zboljšanje socialnih razmer. Pomena tega velikega predela sveta za svetovno demokratično skupnost se mednarodne demokratične ustanove dobro zavedajo. Zato Južni Ameriki posebej tudi vedno večjo pozornost. To je razvidno iz najrazličnejših mednarodnih zborovanj, ki so v posameznih državah.

V zadnjem času sta zlasti važna dva mednarodna kongresa. V uruguayjski prestolnici je bil od 25. do 30. julija t. l. XXV. mednarodni kongres Pax Romanae, v Buenos Airesu v Argentini se je pa dne 6. avgusta slovesno začel mednarodni kongres Konferenca mednarodnih katoliških organizacij.

Pax Romana je mednarodna organizacija, v kateri so vključene katoliške vseučilišne društva in Društva starešin kat. akademskih društev. V predvojni Jugoslaviji je bila doma članica Pax

Romanae Akademski zveza ter Slov. kat. akademski starešinstvo v Ljubljani, v izseljenstvu je Slov. kat. akad. starešinstvo še naprej vključeno v omenjeni mednarodni katoliški ustanovi.

Priprave za tokratni kongres Pax Romanae so bile temeljite. Za njegov uspeh je nadškof iz Montevidea kardinal Antonio Maria Barbier izdal posebno pastirsko pismo. Kongresa so se udeležile poleg katol. vseučilišnikov tudi odlične katoliške laične in teološke osebnosti. Tako je bil navzoč člški senator in predsednik tamošnje krščanske demokratične stranke Eduardo Montalva Frey, iz Brasila Josue de Castro, član brazilske komisije za boj proti lakoti, filipinski senator Raúl Manglapus, rektor kat. univerze iz Milana Francesco Vito, škof iz Pittsburga v ZDA msgr. John Joseph Wright in drugi. V vsem je bilo 220 inozemskih delegatov.

Po slavnostni otvoritvi kongresa je imel prvi referat senator Eduardo Montalva Frey o temi „Vseučilišče v socialni zavesti države“. V daljših izjavah je omenjal dosedanje delo ameriških univerz na tem področju ter poudarjal potrebo, da morajo te univerze najti lastno pot za Južno Ameriko.

„kajti med temi narodi je v igri režim in ne samo ljudje. Prisostvujemo korcu zgodovinske dobe. Umira način življenja, ki ne more in tudi ne sme več obstojati.“ Nadaljnja njegova izjava je bila posvečena zahtevam po sestavi podatkov o vseh naravnih bogastvih v posameznih državah Južne Amerike in o možnostih kontinenta. Svoja zaključna izjava je posvetil nalogam, ki jih moramo izvrševati kristjani na univerzah. Naglašal je: „Ne želimo monolitne univerze, pa tudi ne takšne, ki bi bila pod kontrolo. Priznavamo obstoj množinske družbe. Nihče nas ne sme prekositi v državnosti in v naporih za izrabljanje na teoretičnem področju in v izvajanju metodologije in načinov za praktično delo. Hočemo takšno univerzo, ki bo temeljila v življenju in v ljudstvu.“ Končno je naglašal, da v sedanjem času, ki se tako hitro spreminja, vseučilišče ne sme živeti samo s danjega življenja, ampak mora pripravljati tudi bodočnost.

V naslednjih dneh so imele predavanja prav tako odlične osebnosti. Tako je Josue de Castro, član brazilske komisije za boj proti lakoti, govoril o „vseučilišču kot napredni sili za socialno spremembo“, filipinski senator Raúl Manglapus je imel predavanje o „dinamičnih odnosih med vseučiliščem in drugimi socialnimi skupinam“, rektor

milanske katoliške univerze je govoril o „vlogi vseučilišča in vseučiliščnika v vzgoji socialnega čuta“. Pittsburski škof John J. Wright pa o temi „Krščanska morala in krščanski razumniki: Vzgleđ Friderik Ozanam.“ Med drugim je naglašal „Cerkev ni nikdar izpovedovala socialne revolucije, pač pa je vedno in na razne načine od pisem sv. Pavla pa do papeških socialnih nauk v 19. in 20. stoletju mnogo delala in si mnogo prizadevala zaradi večje zaskrbljenosti za človeško bitje in osebo kot pa za tehnične in gosp. pridobitve.

O perečih sodobnih socialnih in gospodarskih vprašanjih so bile tudi zelo zanimive javne debate za „okroglo mizo“, katerih so se udeleževali ugledne mednarodne katoliške osebnosti.

Kongres Pax Romanae je bil slovesno zaključen dne 30. julija s sprejetjem resolucij.

Kot v dmo so bila predmet vseh referatov na tem pomembnem mednarodnem katoliškem srečanju socialna in gospodarska vprašanja, za katera so iskali rešitve v smislu papeških socialnih okrožnic. Škoda, da nanj katoliški Slovenci v izseljenstvu, ki vsa ta vprašanja tudi zasledujejo, niso poslali vsaj opazovalca.

Poročilo o kongresu Konferenca mednarodnih katoliških organizacij bomo pa prinesli v eni prihodnjih števil.

SLOVENCI PO SVETU

(Nadaljevanje s 3. strani)

tin Prša. Predsedniško mesto je obdržal še naprej Stane Ulčar. — Slov. akad. kipar France Gorše je ob zadnjem obisku v Torontu obljubil, da bo za cerkveno dvorano v fari Marije Brezmade izdelal v žgani glini doprsne kipe štirih velikih slovenskih škofov: Bage, Slomška, Jegliča in Rožmana.

O živahnem delovanju slovenskih rojakov poročajo tudi iz ostalih slovenskih naselbin v Kanadi. Tako je zlasti delovno Slovensko društvo v mestu London, kjer živi okoli 60 slovenskih družin. Vsak mesec imajo kako prireditev, v poletnih mesecih pa skupne izlete. V Hamiltonu rojaki mislijo na lastne prostore. Postaviti si hočejo cerkveno dvorano s kapelico. Med tamošnjimi Slovenci opravlja dušnopastirsko službo dr. Lojze Tomc. Na lastne prostore mislijo tudi v Montrealu. Pa tudi rojaki v mestu Sudbury v narodnem pogledu nič ne zaostajajo za rojaki po drugih slovenskih naselbinah. Čeprav jih je malo, imajo kljub temu slovenski tečaj. Letos je bilo v njem samo 10 učencev, katere je učila v treh razredih ga. Stoparjeva, petje je poučeval g. Rovanišek, pri prireditvah pa pomagala ga. Radi. Za prihodnje šolsko leto se je že sedaj prijavilo 18 učencev.

PO ŠPORTNEM SVETU

Na XV. svetovnem prvenstvu v orodni telovadbi v Pragi je Slovenec Miro Cerar zasedel peto mesto. Dobil pa je dve zlati medalji in sicer za vaje na konju in bradji, bil je šesti na drugo in na krogih, v preskoku in v partnerstvu pa ni prišel v finale.

Prvo mesto v skupni oceni je zasedel Titov (ZSSR) s 115,65 točkami, slede Endo (Japonska) s 115,50, Šahlin (ZSSR) s 115,20, Ono (Jap.) s 115,15, Cerar s 114,95.

V ekipah je Japonska osvojila prvo mesto s 574,65 točkami, slede ZSSR s 573,15, ČSR 561,50, Kitajska 559, Italija 557,20, ZDA 555,25, Finska 554,90, Vzh. Nemčija 554,50, Švica 552,95, Jugoslavija 552,70, Bolgarija, Madžarska, Poljska, Francija, Švedska, Zah. Nemčija in Egipt. Jugoslavijo so zastopali poleg Cerarja še Petrović (108,75), Menčik (108,65), Caklec (108,50), Šrot (108,30) in Gagić (107,75).

OBVESTILA

V Slomškovem domu bo VI. redni prosvetni večer posvečen socialnim problemom. O pomenu okrožnice „Mati in učiteljica“ za naš čas bo predaval g. dr. Jože Rant. Večer se bo vršil v soboto 25. avgusta ob 20 uri. Vabljeni vsi: moške, žene, fantje in dekleta!

Kdor se ne bi mogel udeležiti zaradi razstave gg. Bukovca, Kržišnika, Makeka, Papeža, Šuštaršiča in Vomergerja v soboto 25. t. m. ob 19.30 v Slovenskem domu v San Martinu, bo imel priliko za ogled še naslednje nedelje ves dan in potem predvidoma v večernih urah med tednom do vključno 31. t. m.

Koncert kvarteta Finkovih. Na prvi septembrski prireditvi Kulturne akcije bo kvartet Finkovih izvajal skladbe J. Petelina-Gallusa, Palestrine, D. Scarlattija, Bacha, Mozarta, Schuberta, Brahmsa, A. Foersterja, Debussyja, Lavjovica, Tomca, Geržiniča, neznanega francoskega avtorja pastoralno pesem iz 18. stol., Kimovčevu priredbo prekmurske narodne pesmi in Nabor Córdobe priredbo argentinske Chacarere. Koncert bo v dvorani Sociedad Científica Argentina, avda. Santa Fé 1145, v

soboto 8. septembra ob 19. Programi se dobe od 27. t. m. naprej pri Društvu Slovencev in v pisarni Kulturne akcije ter pol ure pred koncertom; stanejo \$ 40 in veljajo za vstopnice.

Proslava okrožnice „Mati in učiteljica“ bo v Slovenskem domu v San Martinu v nedeljo 2. septembra ob 10. Na sporedu je petje sanmartinskega pevskega zbora in govor o pomenu okrožnice. Na to proslavo vabimo vse Slovence in Slovence iz San Matina, posebej pa še vso mladino.

Dne 2. septembra 1962, ob devetih dopoldne bo na Pristavi v Moronu VI. letni Tabor (Občni zbor) Društva slovenskih protikomunističnih borcev v Argentini. Tabor bo združen s spominsko proslavo padlih borcev.

Dnevni red: I. Maša za padle borce; II. Spominska proslava: 1. Petje domobranske pesmi; 2. Recitacija; 3. Govor — dr. Stanko Kociper; 4. Domobranska himna. — III. Tabor: 1. Otvoritev; 2. Branje in odobritev zapisnika V. Tabora; 3. Poročilo starešinstva; 4. Poročilo nadzornega odbora; 5. Samostojni predlogi; 6. Volitve nadzornega odbora; 7. Volitve novega starešinstva; 8. Pismeni pozdravi; 9. Slučajnosti.

Za vse člane in bivše borce je udeležba na Taboru častna dolžnost!

Po končanem Taboru bo za vse udeležence pripravljen okusen asado, katerega naj se polnoštevno udeležijo tudi Vaše žene in dekleta!

1862 24. SEPTEMBRA 1962

Romanje družabne pravde bo v nedeljo 9. septembra v slovensko Marijino svetišče v Lanús. Sv. maša bo ob 10.30. Nato bo romarski shod s kratkim govorom o socialni okrožnici „Mati in učiteljica“. Ob 12.30 bo skupnokosilo (asado), popoldne pa litanije. Na to, že tradicionalno romanje vabimo vse člane Družabne pravde in njihove svojce, pa tudi vse prijatelje.

Sestanek sanmartinskega odseka SDO bo v nedeljo 16. septembra (ne 26. avgusta kot je bilo objavljeno) po sv. maši v prostorih Slovenskega doma v San Martinu. Predaval bo g. Rudolf Smersu.

VAŽNO OBVESTILO

Vse rojake trgovce, industrijalce in majhne obrtnike opozarjam, da je treba po odredbi 781-787 glavnega ravnateljstva za davke, navesti številko dohodkov in prodaje na vse račune, spremna pisma pošiljk (remitos) in potrdila. Določen rok za prijavo bo zapadel 2. oktobra 1962. Po zapadlosti tega roka bodo morali vaši odjemalci pri plačilu vaših računov zadržati naslednje odstotke: 3% kot dohodninski davek in 7% kot davek na prodajo (če se nanaša na tovarnarje). Kazni znašajo od \$ 1.000.— do \$ 100.000.—

Ne pozabite pravočasno urediti te zadeve. Nikar ne zanemarjate tega obvestila!

Prav tako svetujem vsem rojakom, da revidirajo svoje napovedi pod prisego (declaración jurada) dohodninskega davka za leto 1961. Če ste prikrili zneske ali nikdar niste plačali omenjenega davka, Vam Glavno ravnateljstvo za davke z dekretom 6480/62 nudi edinstveno priložnost, da pridete na tekoče s tem, da svoj kapital zavarujete s plačilom najnižjega davka 5%.

Ze sleherni nasvet ter pojasnila vedno na razpolago
FELIKS JAMSEK
Trelles 2526, — Capital Federal
T. E. 59.0944

Popolna tajnost, vestnost ter zanesljivost z jamčenjem!

plaza irlanda

YSI NA PRVI
MLADINSKI DAN
V SAN JUSTO

2.

IX.

1

9

6

2

preljubo veselje,
oj, kje si doma?

26. 8. 1962 — 16.30



T. V. najboljše znamke ter vse, kar potrebujete za svoj dom ti nudi

Monark

Cena, kvaliteta, dolgoročno odplačevanje

Popravila hladilnikov, barvanje, zamenjava in drugo.

Cerrito 2245

Lomas del Mirador

Denar, ki Vam morda leži doma, brezobrestno, ga lahko naložite pri

MAVRIČ Y CIA.

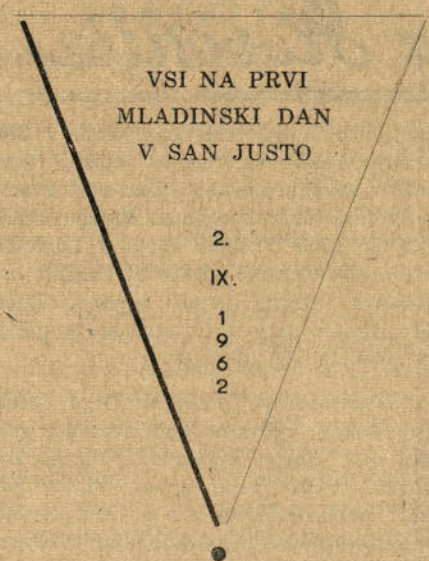
(lastnika Jože in Metod Mavrič), ki že 10 let obrestuje in sprejema vloge rojakov

Almeyra 498 esq. Av. 3 de Febrero
Villa Libertad — San Martín
T. E. 750.5437, 1674

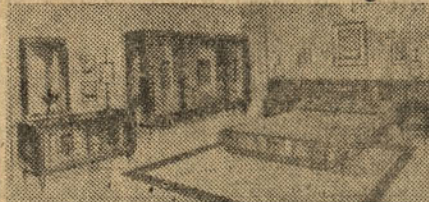
Za darila Vam nudimo boljša vina v pletenkah. Zastopamo znamke „Giraud Billeud“ in vinarske šole „Don Bosco“. Nudimo Vam v 5 in 11 pletenkah, kot tudi pletenke dvojčki (bela in črna vino)

Tombolske tablice za veliko sanmartinsko tombolo, ki bo 7. oktobra, so na razpolago pri vseh odbornikih Slovenskega doma v San Martinu in pa pri hišniku, g. Pristovniku ter pri vodji Slov. skavtske zveze g. Marjanu Trtniku.

**NAROČAJTE IN ŠIRITE
SVOBODNO SLOVENIJO**



ZENINI — NEVESTE!



Kjer stanovanje opremi Rado, veselo je staro in mlado!
LOS ANDES — RADOVAN SOBAN
Blanco Encalada 261 Villa Madero



Vsej slovenski javnosti sporočamo, da se bo vršila v nedeljo

**PROSLAVA PRVE
OBLETNICE
BLAGOSLOVITVE**

- Ob 11.30 • SVETA MAŠA S PRIDIGO
Ob 12.30 • KOŠILO IN ODMOR
Ob 14.30 • POZDRAV IN NAPOVED SPOREDA • POMLAD PRIHAJA (rajanje) • TEČAJ A. M. SLOMŠKA POJE • VAJE Z RUTICAMI • FANTJE NA VASI (venček narodnih) • SLAVNOSTNI GOVOR PREDSEDNIKA SLOMŠKO-VEGA DOMA • KRALJ MATJAZ IN ALENČICA (rajalna vaja) • RECITACIJA • SLOVENSKI NARODNI PLESI • SATIRIČEN PRIZOR IZ ŽIVLJENJA V DOMU
Ob 17. • VELIKA LJUDSKA VESELICA • SODELUJE ORKESTER „DONAU MELODY“ • DOBRA KAPLJICA IN BOGATA KUHNJA

Vstopnine ni. Prostovoljni prispevki so namenjeni domu. Vabimo vse Slovence, da pridejo že dopoldne in prežive v slovenski družbi nekaj uric. Naš praznik naj nas združi v eno samo družino

Z NARODNIMI NOŠAMI NA PLAN!

Vsak četrtek in soboto se vrši šivalni tečaj v Slomškovem domu za vse, ki si delajo narodne noše same. 1. in 2. septembra popoldne je pa tečaj za izdelavo avb. število prijavitelcev stalno raste. Potrudimo se, da bomo dosegli številko 100. Ne manjka več dosti. Pridružite se vse mlade mame, ki imate hčerko. Danes si boste naredile narodno nošo zaše, čez par let jo bo pa že lahko nosila ona, kar ji bo v najlepši spomin.

Pripravljalni odbor



IVAN FREGELJ

Otroci sonca

„Ni slabo, stari deček,“ je pohvalil vedro geometer in se ozrl po Heleni. Pa je videl, da ji je šinila mimo lica tiha boleost. Pa je dejal, da bi se opravičil:

„Nul Je pač svojega lica človek gospod Felice, kdo mu bo zameril.“

„Moj stric,“ je odgovorila Helena trdno.

„Zavidam ga,“ je skušal dvoriti geometer, „ima Vas in Slavico.“

„Slavici ni pravi stric,“ je povedala deklica mirno in šla usmerjeno ob geometru. „Slavica mi je le po polji sestra. Njena mama je meni mačeha.“

Pogledal jo je osuplo, da se je nasmehnila in dejala:

„Čudno. Kaj niste vedeli tega? Saj niste od včera v trgu.“

„Nisem,“ je odgovoril svobodno, „pa sem že tak...“

Nj vedel, kako bi povedal. Pa kakor, da ga je vendar umela, je prisrčno priklimala, mu pogledala naravnost v lice in rekla:

„Vem. Kaj pa, ali tudi glede moje ga strica nič ne veste?“

„Kar vidim in slišim,“ je odgovoril geometer mirno. Tedaj je Helena pri-povedovala.

„Zmešan je, bebast ni. Siromak. Pravi, da je padel nesrečno s konja in je odtekal... kakor je. Naš papa mu je kurator. Ima namreč precejšnje

premoženje. Če bi umrl, bi dedovala jaz. Pa se mi zato še huje smili. Ali ste opazili, kako rad je in pije? Pa sem brala, da takšni hitro mrjō...“

Tiho je dodala čez trenotek:

„Zadnji je svojega rodu. Z njim bo izumrlo ime.“

„Ali je to tako žalostno?“ je vprašal nekoliko zmeden geometer. Ni takoj odgovorila. Ko pa je našla besedo, ji je začela vreti čudno živo, bolno zapeljivo in skraj vsiljivo. Z nekako neprirodno, bolno slastjo je razgrinjala pred geometrom zgodbe svojega rodu, o dedih, ki so se preselili v to dolino, kupili mogočna grofovska posestva, obogateli in gospodarili, prepadali in izumrli v njeni materi, ki je vzela preprostega človeka za moža in tako rešila vsaj delno nekaj bivšega sijaja.

„O, naš papa,“ je rekla z vidno ganjenostjo in iskreno hvaležnostjo, „naš papa je podjeten mož. Še stricu je potrožil glavnico. Špekulira. A previdno. Tega ga je moja rajna mama naučila. Pa ona sama ni imela sreče. Nikoli, prav nič. Je pač tako podedovala.“

„Kaj je podedovala?“ je vprašal začudeno geometer.

Deklica se je trdno nasmehnila: „Nesrečo pač, kakor tudi jaz,“ je menila. „Ali ne verjamete? Prekletstvo tako...“

„Da Vi, gospodična, kaj takega raz-

mišljate,“ je napol vprašal geometer in se napol čudil. Skoraj nestrpno je odgovorila:

„Razmišljam, ker je res, ker verjamem. Kakor rajna mama! O, saj je dobro, da je ni več. Samó trpela je in še mozu je delala hudo...“

„Ne govoriva o tem, gospodična,“ je vzkliknil geometer v resnični zadregi in onemoglosti. Saj ste me slišali prej, kako malo sem poučen... Ne zato, a ker Vam nič svetovati ne morem, ker ne morem tolažiti.“

Čudno rezko je vprašala deklica:

„Pa radi bi? Ali sploh znate?“

„Moj delež na tem svetu — podedoval sem morda, kakor Vi — je strašno široka dobra volja,“ je odvrnil Poznik preprosto robato in iskreno. „Zajemite! Vaše trdne vere o podedovanem prekletstvu pa jaz nikoli sprejel ne bom. Pa saj je tudi neumno, kar Vas trapi. Saj niste samo po mami, saj ste tudi po očetu in gospod Košir...“

Ni znal dopovedati in je vprašala:

„Zakaj ste utihnili? Nikar! Saj umem. Kar povejte; tako, kakor mi slite.“

„Bom povedal, kakor mislim, gospodična,“ je dejal geometer nekoliko razburjen in nemiren pa rastle od besede do besede v težko slovesnost in čudno robato prisrčnost. „Isčem Vas, gospodična, že drugo leto, od prve ure in tistega dne, ko sem prišel tu doli. In Vi to veste in se mi zdi, da bi tudi Vi radi k meni. Pa se ne moreva in ne moreva najti.“

„Ali se res ne moreva?“ je vprašala bolno in nekoliko porogljivo.

„Pa se zato morava!“ je vzkliknil Poznik strogo. Pogledal je v obraz. Bil je prelep, a bled in ves bolan, kakor pod zlostno krinko zmražen in spačen. Tedaj je geometer vedel, kaj bi mogel reči, a se je s silo krotil, dokler ni našel nekakega pesniškega izraza, da se je razodel.

„Gospodična,“ je dejal. „Tista kriva vera, tista žalost v Vas, ki ste prej govorili o njej in iz nje, zoprno zelišče je, nemaren plevel. Zakaj mu prilivate vsak dan, da duši Vaše cvetje, da naju zastruplja in ubija in ne najdeva v luč in veselje in najin čas?“

Neslišno je gibal deklica z ustnami. Prečudno jo je bila prevzela ne-navadna, v njegovih ustih kar nepojmljivo nežna in dobra beseda. Kakor sanjaje jo je imelo:

„Ne najdeva v luč in veselje in najin čas...“

„To zelišče, to ščavje,“ je še prigo-varjal on, daš manj pesniško, zato pa odločno, odkrito, skoraj nemarno uče-če; „to zelišče, to ljubosumnost tvojo, preden si moja... Izrujva!“

Vrgla se je iz onemoglosti v močno odločnost in je vzkliknila krčevito, kakor v jezi in kakor v strahu. Kakor da roti in prosi pomoči:

„Pa ga izruj!“

Tedaj se je vzravnil, ji stal z oblič-ja v obličje, jo ujel neusmiljeno trdo za roko in spregovoril:

„Helena, od te ure si moja!“

„Jezus, Marija,“ je zasopla kakor utrgana, bledela in se mu gubila v rokah. Za kratek trenotek jo je držal, ne da bi vedel, ali se ni onesvestila. Zdajci se je vsa stresla, se ga bolno oprostila in skušala bežati. Ves zmeden je pohitel za njo. Ni se upal poklicati je v ime-nu. Motno se je zavedel, da je napravil spet kaj neumnega. A razumeti ni mogel. Ni se znal opravičiti. Zdajci je obstala, počakala nanj in rekla popolnoma mirno: „Hitiva. Kaj bodo mislili o naju!“

„Prav,“ je odvrnil. „Ali smem dati roko?“

„Prosim!“ je rekla tiho, a se mu je kar sama obesila pod pazduho. Z bledim in sladkim obličjem je šla in ga nesla visoko v prav zadnji zarji. Ni slišala klincev nizko doli, kjer je bila Slavica pognala kamen v Albina pa zadel bogoslovca Janca in stala zdaj sredi družbe vsa osramočena, s solzami v očeh, vsa vzneta se opravičuje in kličo, kakor na pomoč:

„Helena, gospod France!“

„Tukaj!“ je zaklical geometer. Nehote je stopil kraj ceste. Vsi so ga mogli videti, da hodi s Heleno pod roko. Ovedel se je pri priči svoje nerodnosti in je vzkliknil:

„Videli so. Slavici je kar sapo zaprl.“

„Hitiva!“ je rekla Helena, ne da bi se osvobodila njegove roke.

(Dalje prihodnjič)